

Palolaitoksen paloautokalusto oli vanhaa ja kulunutta, mistä syystä se vaati nopeata uudistamista ja täydentämistä. Yhteensä 6 tai 7 loppuun kulunutta autoa olisi pitänyt poistaa ja näiden tilalle hankkia 7 uutta ruiskuautoa ja lisäksi 2 säiliöautoa. Vielä tarvittaisiin 2 uutta hyökkäysvaunua. Edellisten vuosien talousarvioissa olikin myönnetty tarvittavat määrärahat näiden autojen hankintaan, mutta toistaiseksi vain pieni osa hankinnoista oli saatu toteutetuksi ja v:n 1953 määrärahoista 11.84 milj. mk oli palautunut kaupunginkassaan. Tästä syystä valtuusto päätti ¹⁾ oikeuttaa palolautakunnan ylittämään kertomusvuoden kalustonhankintatilillä olevaa määrärahaa 7.9 milj. mk sekä käyttämään v:n 1952 mainitulla tilillä käyttämättä olevan 2 812 067 mk:n suuruisen säästön ko. hankintojen suorittamiseen.

5. Terveiden- ja sairaanhoitoa koskevat asiat

Terveystenhoito ja sairaanhoito sairaalain ulkopuolella

Terveystenhoitolautakunnan ohjesääntö, terveystenhoitoviraston johtosääntö ja kaupunginlääkärien ohjesääntö. Terveystenhoitolautakunta oli jo v. 1945 asettanut komitean laatimaan ehdotusta terveystenhoitolautakunnan ja sen alaisten laitosten viranhaltijain johtosäännöksi. Varsinaisesti komitean työ aloitettiin syksyllä 1948. Lautakunnan ohjesäännön muuttamisen varsinaisena tarkoituksena oli lisätä esittelijöiden määrä kahdesta viiteen ja tehdä siitä aiheutuvat muutokset johtosääntöön. Terveystenhoitoviraston johtosääntöä koskeissa asioissa komitea oli kiinnittänyt huomiota lautakunnan kanslia- ja talousasioiden hoitoon, josta saavutettu kokemus oli osoittanut, että terveystenhoitolautakunnan henkilökunta oli liian pieni voidakseen hoitaa ja valvoa lautakunnalle kuuluvan suuren toiminnan aiheuttamia yhteisiä kanslia- ja talousasioita. Tämän vuoksi komitea oli ehdottanut perustettavaksi kanslia- ja talousosaston, jonka henkilökuntaan kuuluisi asiamies, taloudenhoitaja, kirjaja, kirjanpitäjä, kassanhoitaja sekä toimistoapulaisia ja vahtimestareita. Eriäviä mielipiteitä olivat esittäneet komitean puheenjohtaja, eläinlääkintöneuvos A. G. Backman ja jäsen, apulaiskaupungineläinlääkäri B. Österholm. Terveystenhoitolautakunta, järjestelytoimisto ja palkkalautakunta antoivat lausuntonsa mietinnön johdosta. Eri lausunnoissa oli useissa kohdin oltu eri mieltä, minkä vuoksi opetus- ja sairaala-asiaain johtajan aloitteesta oli vielä käyty neuvotteluja yhtenäisen ehdotuksen aikaansaamiseksi. Valtuusto käsitteli ko. ehdotusta kahdessa kokouksessa, jolloin asia päätettiin ²⁾ palauttaa kaupunginhallitukseen tarkistusta ja tarpeellisten korjausten tekemistä varten. Kaupunginhallitus oli tämän jälkeen pyytänyt uudet lausunnot kaupunginlääkäriltä, palkkalautakunnalta ja järjestelytoimistolta. Lausunnoissa oli tehty eräitä muutoksia ehdotukseen, mm. uusien viranhaltijain tehtävien, palkkaluokkien ym. osalta. Käsiteltyään kaupunginhallituksen uutta ehdotusta valtuusto jälleen lykkäsi ³⁾ asian käsittelyn myöhempään kokoukseen, minkä jälkeen se hylkäsi ⁴⁾ ehdotuksen sekä kehotti kaupunginhallitusta nopeasti asettamaan uuden, asiantuntijoista kokoonpannun komitean laatimaan terveystenhoitolautakunnan ohjesääntöä, terveystenhoitoviraston johtosääntöä ja kaupunginlääkärien ohjesääntöä sekä mahdollisesti muita niihin kytkeytyviä sääntöjä.

Kotisairaanhoidotoiminnan laajentaminen ja vanhusten lääkärihoitokysymys, ks. huoltotoimi s. 45.

Terveystellisten tutkimusten laboratorio. Vt Vilkema ym. olivat 6. 5. 1953 tehneet aloitteen, jossa mm. ehdotettiin hankittavaksi selvitys siitä, millä edellytyksillä ja minkälaisin ehdoin kaupungin terveystellisten tutkimusten laboratorio voitaisiin muodostaa valtionapuun oikeutetuksi, valtioneuvoston hyväksymäksi tutkimuslaitokseksi sekä ryhdyttäväksi toimenpiteisiin, jotta terveystellisten tutkimusten laboratorio voisi Helsingin elintarvikelaboratorio -nimisenä tutkimuslaitoksena aloittaa toimintansa 1. 6. 1953, jolloin elintarvikeasetus astui voimaan. Kaupunginhallitus ilmoitti, että asiassa oli aikaisemmin ryhdytty toimenpiteisiin, mutta sopimus ⁵⁾ ao. ministeriön ja kaupungin välillä saatiin allekirjoitetuksi vasta 9. 4. 1954. Vt Vilkemaan aloitteeseen nähden valtuusto päätti ⁶⁾, ettei aloite antanut aihetta enempään toimenpiteisiin.

¹⁾ Kvsto 25. 8. 631 §. — ²⁾ S:n 27. 1. 51 §, 10. 2. 113 §. — ³⁾ S:n 25. 8. 642 §. — ⁴⁾ S:n 15. 9. 742 §, khn mtö n:o 2 ja 13. — ⁵⁾ Ks. kunn. as. kok. n:o 38. — ⁶⁾ Kvsto 16. 6. 543 §.

Eläinlääkintäosasto. Valtuusto päätti ¹⁾, että kaupunginhallituksen 19. 8. kaupungin-eläinlääkäriin 48. palkkaluokan virkaan valitsemalle eläinlääketieteen tohtori K. B. Österholmille saatiin henkilökohtaisena palkanlisänä suorittaa 50. ja 48. palkkaluokkien välinen erotus, kunnes palkkauksesta mahdollisesti toisin sovittaisiin.

Ammattientarkastus. 31. palkkaluokan ammattientarkastajan virkaan päätettiin ²⁾ 5-vuotiskaudeksi 1. 10. alkaen valita diplomi-insinööri K. L. M. Karjalainen.

Desinfiioimislaitos. Valtuusto päätti ³⁾ 30. 11. alkaen lakkauttaa desinfiioimislaitoksen yhden 20. palkkaluokkaan kuuluvan desinfiioimisapulaisen viran ja yhden 15. palkkaluokkaan kuuluvan puhdistajan viran. Samalla valtuusto päätti muuttaa desinfiioimislaitoksen 15. palkkaluokkaan kuuluvien kylvettäjän ja puhdistajan virkojen virkanimikkeet nimikkeeksi desinfiioimisapulainen palkkaluokan pysyessä ennallaan.

Sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle päätettiin ⁴⁾ perustaa 20. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka 1. 1. 1955 lukien.

Vastaanottoaseman huoneiston korjaus, ks. s. 32.

Sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman epäkohtien poistamiseksi vt Juthas ym. ehdottivat tekemässään aloitteessa ⁵⁾, että valtuusto tutkituttaisi, mihin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä niiden epäkohtien poistamiseksi, joita erittäin vaikeissa olosuhteissa toimivalla sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalla oli havaittavissa.

Sairaalamautakunta huomautti aloitteen johdosta antamassaan lausunnossa, että sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman vaikea tilanahtaus johtui lähinnä siitä, että kaupungilla oli tuntuva puute mielisairaanhoidosijoista, joten vastaanottoasema ei saanut sijoitettua sairaita muihin hoitolaitoksiin siinä määrin kuin sen toiminnalle olisi tarpeen. Osittaista helpotusta tilanteeseen tulisi tuomaan se, että Salon seudun kuntainliitolta oli vuokrattu entinen kulkutautisairaala, johon mahtui n. 65 potilasta. Kaupunginhallitus huomautti, että sielullisesti sairaiden vastaanottoasemaa varten oli alustavissa suunnitelmissa varattu uusi, ajanmukainen huoneisto Eläintarhantien varrelle Hakaniemeen rakennettavaksi suunnitellusta virastotalosta, minkä lisäksi oli virinnyt kysymys laitoksen siirtämisestä Kivelän sairaalan alueelle rakennettavan uuden mielisairaalarakennuksen yhteyteen. Valtuusto päätti ⁶⁾, ettei aloite tässä vaiheessa antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Terveystieteiden lautakunnan alaiseen *Lastenpsykiatriin* päätettiin ⁷⁾ perustaa kaksi 33. palkkaluokkaan kuuluvaa psykologin virkaa pääsyvaatimuksena filosofian tai kasvatustieteiden kandidaatin tutkinto, jossa on psykologian sekä kasvatusta ja opetusopin tai erityiskasvatustieteen korkein arvosana ja soveltuvuus kasvatusneuvolatyöhön ja joista toisen viran hoitajan tuli hoitaa psykologin tehtäviä lastentarhoissa ja -seimissä. Lisäksi päätettiin perustaa kaksi 26. palkkaluokkaan kuuluvaa sosiaalitarkkailijan virkaa pätevyysvaatimuksena sosiaaliministeriön hyväksymä pätevyys ja perehtyneisyys henkilökohtaiseen huoltotyöhön.

Lastenpsykiatriin toimiston psykologin virka päätettiin ⁸⁾ siirtää 1. 1. 1955 lukien 33. palkkaluokkaan, koska uudet, samasta ajankohdasta perustettavat psykologin virat oli sijoitettu mainittuun palkkaluokkaan ja koska entisen viran haltija täytti samat pätevyysvaatimukset kuin uusiin virkoihinkin oli asetettu.

Kouluhammasklinikka. Lauttasaaren ja Pitäjänmäen vanhoja koulutaloja varten laaditut muutospirustukset päätettiin ⁹⁾ hyväksyä; samalla valtuusto myönsi yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi 3 350 000 mk tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan kuuluvista käyttövaroistaan muutostöiden suorittamista varten Lauttasaaren ja Pitäjänmäen vanhoissa kansakoulutaloissa hammasklinikan perustamista varten kumpankin kouluun.

Ilmaisen hammashoidon järjestämistä lapsille ja nuorisolle tarkoittava aloite. Vt Meltti ym. olivat 20. 5. 1953 tehneet aloitteen, missä ehdotettiin mahdollisuuksien tutkimista ilmaisen hammashoidon järjestämiseksi kaikille alle 16-vuotisille helsinkiläisille lapsille. Kouluhammasklinikan johtaja ilmoitti, että jos ko. toimintaa laajennettaisiin aloitteessa mainitulla tavalla, kustannukset kohoaisivat 30 milj. mk:sta n. 90 milj. mk:aan. Laajentaminen ei sitä paitsi olisi mahdollistakaan kouluhammasklinikan tähänastisissa huone-

¹⁾ Kvsto 1. 9. 676 §. — ²⁾ S:n 1. 9. 665 §. — ³⁾ S:n 20. 10. 820 §. — ⁴⁾ S:n 20. 10. 824 §. — ⁵⁾ S:n 24. 2. 197 §. — ⁶⁾ S:n 1. 9. 699 §. — ⁷⁾ S:n 2. 6. 464 §, 16. 6. 530 §, 1. 9. 668 §, kunn. as. kok. n:o 185. — ⁸⁾ Kvsto 3. 11. 880 §. — ⁹⁾ S:n 1. 9. 693 §.

tiloissa ja entisellä työvoimalla. Sen sijaan voitaisiin harkita kouluhammashoidon asteettaista laajentamista käsittämään ensin keskikoulujen oppilaat ja vähitellen tulevaisuudessa myös muut ikäluokat. Terveystenhoitolautakunta mainitsi lausunnossaan, että tarvittavat lisävarat voitaisiin monella muulla lääkintähuollon alalla käyttää tarpeellisempaan tarkoitukseen. Kaupunginhallituksen mielestä olisi lasten hammashoitoa asteittain täydennettävä kulloinkin vallitsevat olosuhteet ja mahdollisuudet huomioon ottaen. Valtuusto päätti ¹⁾, ettei aloite antanut aihetta muihin toimenpiteisiin.

Äitiys- ja lastenneuvolat. Neuvolalääkäreitten esityksen johdosta, että heidän palkkioitaan korotettaisiin, valtuusto päätti ²⁾ vahvistaa äitiys- ja lastenneuvolain lääkäreiden palkkioksi 1 500 mk vastaanotolta ja lisäpalkkioksi 150 mk kustakin tutkitusta 1. 1. 1955 lukien. Samalla valtuusto päätti kehottaa terveydenhoitolautakuntaa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin neuvolain ja neuvolalääkäreiden toiminnan järjestämiseksi huomioon ottaen kaupungin ja Suomen Lääkäriliiton välillä ko. palkkioiden korotusasiassa käytyjen neuvottelujen antamat tulokset. Valtuusto oikeutti ³⁾ terveydenhoitolautakunnan suorittamaan äitiysneuvoloitten lääkäreille, jotka neuvoloitten kättilöiden pyynnöstä suorittavat kotikäyntejä sellaisten synnytyksen jälkihoitoa tarvitsevien potilaitten luokse, jotka varattomuutensa johdosta eivät itse kykene sitä korvaamaan, kotikäynnistä 50 % sitä palkkiota suuremman palkkion, mikä on vahvistettu maksettavaksi terveydenhoitolautakunnan toimesta potilaan luokse lähetetyille lääkäreille päivä- ja yökäynneistä.

Kaupungin lastenneuvoloissa toimi kertomusvuonna 14 tilapäistä terveyssisarta. Koska useat näistä olivat jatkuvasti osoittautuneet välttämättömiksi, päätti ⁴⁾ valtuusto perustaa 1. 1. 1955 alkaen yhdeksän 25. palkkaluokkaan kuuluvaa terveyssisaren virkaa sekä samalla perusteella äitiysneuvoloihin viisi 25. palkkaluokkaan kuuluvaa kättilön virkaa.

Vt Vilkema ym. ehdottivat tekemässään aloitteessa, että kaupungin kättilöt siirrettäisiin 25. palkkaluokasta 26. palkkaluokkaan. Aloite lähetettiin ⁵⁾ kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Valtuusto oikeutti ⁶⁾ terveydenhoitolautakunnan perustamaan Pohjois-Haagaan sekä Laajasaloon äitiys- ja lastenneuvolat v:n 1955 alusta lukien sekä ylittämään ao. tilillä olevaa määrärahaa 1 034 456 mk kaluston ja välineiden hankkimiseksi ko. äitiys- ja lastenneuvoloihin.

Maunulan ja Puistolan äitiys- ja lastenneuvoloihin tarvittavia välineitä ja kalustoa varten valtuusto oikeutti ⁷⁾ terveydenhoitolautakunnan ylittämään ao. tilillä olevaa määrärahaa 1 123 790 mk.

Huoneiston hankkiminen Kruununhaan lastenneuvolaa varten ⁸⁾ ks. s. 168.

Lastenneuvolain ja päiväkotien rakentamista koskevassa aloitteessa vt Lohikivi ym. ehdottivat tonttien varaamista lasten päiväkotij- ja neuvolarakennuksia varten Puistolasta, Tapanilasta, Malmilta, Pukinmäeltä sekä Vartio- ja Mellunkylästä, myös tarpeellisten määrärahojen merkitsemistä v:n 1955 talousarvioon sekä 50 milj. mk:n määrärahan merkitsemistä lastentalon rakentamista varten Malmille. Aloite päätettiin ⁹⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Terveysneuvolan rakentamista Mellunkylään koskeva aloite ¹⁰⁾. Ks. s. 57.

S a i r a a l a t

Sairaalatarkastajan virkaan päätettiin ¹¹⁾ valita 3. 10. lukien kauppatieteitten maisteri R. I. Oksanen. Samalla valtuusto päätti, että virkaan valitun tuli alistua niihin muutoksiin, jotka tekeillä ollut kaupungin sairaalahallinnon ja sairaalain sääntöjen tarkistus mahdollisesti aiheuttaisi sairaalatarkastajan viran suhteen. Edelleen kaupunginhallitus oikeutettiin tavanomukaisesti vahvistamaan ko. vaali nimityksellä.

Valtuusto päätti ¹²⁾, että kaupungin sairaaloiden poliklinikoissa noudatettavaa taksaa sovellettaessa menetellään 1. 10. alkaen siten, että röntgenlääkärit ovat oikeutetut saamaan röntgentutkimuksista ja hoidosta vakuutusyhtiöiltä tulevan korvauksen Suomen

¹⁾ Kvsto 27. 1. 53 §, ks. v:n 1953 I osan s. 24. — ²⁾ Kvsto 3. 11. 886 §. — ³⁾ S:n 16. 6. 537 §. — ⁴⁾ S:n 15. 9. 735 §. — ⁵⁾ S:n 15. 9. 438 §. — ⁶⁾ S:n 1. 9. 694 §. — ⁷⁾ S:n 25. 8. 640 §. — ⁸⁾ S:n 10. 3. 219 §. — ⁹⁾ S:n 19. 5. 436 §. — ¹⁰⁾ S:n 10. 3. 232 §. — ¹¹⁾ S:n 15. 9. 738 §. — ¹²⁾ S:n 1. 9. 695 §.

Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton ja Suomen Lääkäriliiton kesken sovitun tapaturmavakuutustaksan mukaisesti.

Sairaalataksojen vahvistaminen. Lääninhallitus ilmoitti ¹⁾ 28. 12. 1953 hyväksyneensä taksan sairaaloissa suoritettavista maksuista, jonka valtuusto puolestaan oli hyväksynyt 28. 10. 1953.

Helsingin maalaiskunnan kanssa solmittu sairaalapaikkojen käyttöä koskeva sopimus. Valtuusto oikeutti ²⁾ kaupunginhallituksen tekemään Helsingin maalaiskunnan kanssa seuraavan sisältöisen sopimuksen: Helsingin kaupunki sitoutuu luovuttamaan Helsingin maalaiskunnan käytettäväksi viiden vuoden ajaksi v:n 1956 alusta lukien kymmenen hoitopaikkaa Malmin sairaalassa ja seitsemän hoitopaikkaa Auran sairaalassa sekä kolme hoitopaikkaa tuberkuloosiparantolassa, joiden paikkojen käytöstä maalaiskunta suorittaa potilaan itsensä tai hänen puolestaan maksettavan vahvistetun taksan mukaisen hoitomaksun lisäksi asianomaisen sairaalan vuotuisen tilinpäätöksen osoittaman nettotappion mukaisen korvauksen.

Marian sairaalaan päätettiin ³⁾ perustaa 1. 1. 1955 lukien seuraavat virat: 34. palkkaluokan apulaislääkärin virka sekä kaksi 39. palkkaluokkaan kuuluvaa röntgenlääkärin virkaa; seuraavat hoitohenkilökuntaan kuuluvat virat, joiden palkkaluokat mainitaan suluissa kunkin jälkeen: asuntolanhoitaja (25), kolme laboratoriohoitajaa (24), kolme laboratorioteknillistä apulaista (20), lääkintävoimistelija (22), seitsemän röntgenteknillistä apulaista (20) sekä kemisti (39) ja seuraavat taloushenkilökuntaan kuuluvat virat: kaksi toimistoapulaista (20), toimistoapulainen (18), kaksi vahtimestaria (21), apumies (18), neljä sairaala-apulaista (11), kylvettäjä (14) ja talonmies-lämmittäjä (22) sekä kaksi ruokalakenkilökuntaan kuuluvaa keittiöapulaista (11). Samalla päätettiin lakkauttaa seuraavat virat: röntgenlääkäri (38), hoitohenkilökuntaan kuuluvat oppilaskodin hoitaja (25), kolme laboratioapulaista (22), seitsemän röntgenteknillistä apulaista (18) sekä taloushenkilökuntaan kuuluva talonmies-lämmittäjä (21).

Valtuusto oikeutti ⁴⁾ sairaalalautakunnan tekemään sopimuksen Helsingin Seurakuntien huoltokeskuksen kanssa sen vaatimin ehdoin Vihdin Ojakkalassa sijaitsevan Smedsbackan ja samoin Helsingin Taloustyöntekijäin Yhdistyksen kanssa niin ikään sen vaatimin ehdoin Siuntiossa olevan lepokodin käyttämisestä Marian sairaalan toipilaskoteina sairaalalautakunnan mainitsemien edellytyksin. Samalla valtuusto päätti, etteivät vt Cavoniuksen ym. sekä vt Semen ym. tekemät aloitteet toipilaskotien järjestämiseksi antaneet aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Marian sairaalaan päätettiin ⁵⁾ perustaa 1. 1. 1955 lukien anestesiaosasto, jonka lääkärivoimin toistaiseksi huolehdittaisiin anestesiaista myöskin kaupungin muissa sairaaloissa; edelleen valtuusto päätti, että Marian sairaalan anestesiaosastoa varten perustetaan 1. 1. 1955 lukien 42. palkkaluokkaan kuuluva anestesiaylilääkärin virka ja muissa kaupungin sairaaloissa suoritettavia anestasioita varten 39. palkkaluokkaan kuuluva anestesiaalääkärin virka sekä että edellä mainitun anestesiaalääkärin palkkaukseen osallistuvat eri sairaalat seuraavissa suhteissa: Auran sairaala 1/8 peruspalkasta, Kivellän sairaala 1/8, Tuberkuloosiparantola 1/4 ja Malmin sairaala 1/2 peruspalkasta. Ikälisät suoritetaan Marian sairaalasta, joka myös laskuttaa muista sairaaloista tulevan anestesiaalääkärin palkkaosuuden edellä mainittujen suhdelukujen mukaan. Samalla päätettiin, että uusien virkojen palkkausmenot saadaan suorittaa v:n 1955 talousarvion yleisen kunnallishallinnon pääluokkaan kuuluvalla ao. tilillä. Vielä hyväksyttiin ⁶⁾ Marian sairaalan anestesiaosastoa varten johtosääntö.

Valtuusto päätti ⁷⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen päätöksen siitä, että Marian sairaalan 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan kansanhuoltotoimiston 25. palkkaluokan tarkkailijan virasta siirretylle N. Kohvakalle saatiin hänen uudessa virassaan henkilökohtaisena palkanlisänä suorittaa 25. ja 21. palkkaluokkien välinen erotus 1. 6. alkaen.

Marian sairaalan vanhan osan korjaus-, muutos- ja laajennustöihin nähden päätettiin ⁸⁾, että ne suoritetaan rakennusviraston talorakennusosaston laatimien piirustusten n:o 304 A 1—13 mukaisesti. Samalla päätettiin, ettei vt Leppäsen ym. sairaalan laajennusta koskeva aloite antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

¹⁾ Kvsto 10. 2. 97 §. — ²⁾ S:n 22. 12. 1 051 §. — ³⁾ S:n 20. 10. 828 §. — ⁴⁾ S:n 14. 4. 319 §. — ⁵⁾ S:n 22. 12. 1 053 §. — ⁶⁾ Ks. kunn. as. kok. n:o 112. — ⁷⁾ Kvsto 25. 8. 622 §. — ⁸⁾ S:n 20. 10. 842 §.

Marian sairaalan kirurgisten osastojen K I ja K II kellarikerroksen muutostöitä varten oli v:n 1953 talousarvioon varattu määräraha. Koska kuitenkin työohjelma oli vielä epäselvä, ei töitä ollut voitu aloittaa; näin ollen ko. 7 milj. mk:n suuruinen määräraha siirrettiin ¹⁾ kertomusvuonna käytettäväksi.

Auroran sairaala. Sosiaaliministeriön tiedustelun johdosta, joka koski invalideille annettavaa sairaanhoitoa, valtuusto päätti ²⁾ ilmoittaa sosiaaliministeriölle suostuvansa siihen, että Auroran sairaala hyväksytään invalidihuoltolain 7 §:ssä tarkoitetuksi sairaanhoitolaitokseksi kuitenkin vain sellaisten potilaitten osalta, jotka ovat hengille kirjoitetut tai nauttivat kotipaikkaoikeutta Helsingin kaupungissa.

Valtuusto päätti ³⁾ perustaa 1. 1. 1955 lukien Auroran sairaalaan 34. palkkaluokkaan kuuluvat röntgenapulaislääkäriin ja apulaislääkäriin (bakteriologi) virat sekä seuraavat hoitohenkilökuntaan kuuluvat virat, palkkaluokka mainittu suluissa ao. viran jäljessä: sairaalapsykologi (32), sosiaalihoitaja (25), terveyssisar (25), viisi sairaanhoitajaa (22), viisi lastenhoitajaa (18), neljä apuhoitajaa (18), röntgenteknillinen apulainen (20), filminkehittäjä (18), laborantti (25), kolme laboratorioteknillistä apulaista (20) sekä seuraavat taloushenkilökuntaan kuuluvat: toimistoapulainen (20), kaksi lasinpesijää (15), viisi sairaala-apulaista (11) sekä ruokalahenkilökuntaan kuuluvat varastomies (20) ja keittäjä (14). Samalla päätettiin lakkauttaa leikinopettajan (25) ja röntgenteknillisen apulaisen (18) virat.

Eräät Auroran sairaalan sairaanhoitajat ym. viranhaltijat olivat tehneet v:n 1953 lopulla ja kertomusvuoden alkupuolella opintomatkoja Tanskaan ja Ruotsiin tutustuakseen lapsihalvauspotilaiden hoitotapoihin. Valtuusto päätti ⁴⁾, että ko. yhdeksän viranhaltijaa saavat lukea hyväkseen heidän loma-, ikälisä- ja eläkeajoihinsa sen ajan, jonka he ovat olleet opintomatoilla mainituissa maissa.

Auroran lastensairaalan rakennustyöt. Yleisten töiden lautakunnan esityksestä kaupunginhallitus oli asian kiireellisyyden vuoksi hyväksynyt lastensairaalan piirustukset, joiden mukaan huonekorkeutta oli alennettu 3 m:stä 2.8 m:iin. Valtuusto hyväksyi ⁵⁾ mainitun toimenpiteen.

Auroran lastensairaalan rakennustöihin oli eri vuosien talousarvioissa myönnetty määrärahoja yhteensä 150 milj. mk. V. 1953 oli talousarvioehdotukseen merkitty ko. taroitukseen 200 milj. mk, mutta supistettiin se lopullisessa käsittelyssä 60 milj. mk:aan. Tähän astisten määrärahojen turvin voitaisiin rakennus saada vesikattoon asti rakennetuksi. Rakennustöiden normaali jatkaminen edellyttäisi 140 milj. mk:n lisämäärärahaa. Jos työt olisi keskeytettävä, aiheutuisi siitä huomattavia lisäkustannuksia lämmityksen ym. muodoissa. Näin ollen valtuusto päätti ⁶⁾ oikeuttaa yleisten töiden lautakunnan ylitämään ao. tilillä olevaa määrärahaa 140 milj. mk Auroran lastensairaalan rakennuskustannusten suorittamista varten.

Kivelän sairaalan mielitautien ja silmätautien osastoille päätettiin ⁷⁾ perustaa 1. 1. 1955 lähtien 34. palkkaluokkaan kuuluvat apulaislääkäriin virat ja korva-, nenä- ja kurkkutautien osastolle 38. palkkaluokkaan kuuluva alilääkäriin virka; röntgenosastolle 42. palkkaluokan röntgenylilääkäriin sekä 34. palkkaluokan röntgenapulaislääkäriin virat; vielä perustettiin seuraavat hoitohenkilökuntaan kuuluvat virat, joiden palkkaluokka on mainittu suluissa ao. viran jälkeen: viisi laboratoriohoitajaa (24), asuntolanhoitaja (25), osastonhoitaja (24), röntgenapuhoitaja (18), sosiaalihoitaja (25), sairaanhoitaja (22), kaksi mielisairaanhoitajatarta (21), lastenhoitaja (18), miesten käsityönohjaaja (24) sekä seuraavat taloushenkilökuntaan kuuluvat: kassanhoitaja (23), toimistoapulainen (20) ja 21 sairaala-apulaista (11); ruokalahenkilökuntaan kuuluva keittiöapulainen (11) sekä konehenkilökuntaan kuuluvat talonmies-lämmittäjä (22) ja lämmittäjä-mekaanikko (24). Samalla päätettiin lakkauttaa seuraavat virat: 39. palkkaluokan röntgenlääkäriin sekä hoitohenkilökuntaan kuuluvat kaksi laboratorioapulaisen (22) ja miespotilaiden sisätöiden ohjaajan (23) virat.

Valtuusto päätti ⁸⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen päätöksen siitä, että Kivelän sairaalan 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan siirretylle, lakkautetun kansanhuolto-toimiston 20. palkkaluokan toimistoapulaiselle L. Törnvallille saatiin hänen uudessa

¹⁾ Kvsto 24. 2. 191 §. — ²⁾ S:n 17. 11. 935 §. — ³⁾ S:n 20. 10. 828 §. — ⁴⁾ S:n 1. 9. 677 §. — ⁵⁾ S:n 5. 5. 367 §. — ⁶⁾ S:n 5. 5. 368 §. — ⁷⁾ S:n 20. 10. 828 §. — ⁸⁾ S:n 25. 8. 622 §.

virassaan henkilökohtaisena palkanlisänä suorittaa 20. ja 18. palkkaluokkien välinen erotus 1. 6. alkaen.

Kotisairaanhoidon järjestäminen kokeilumielessä Kivelän sairaalan sisätautien osaston yhteyteen. Sairaalalautakunta ilmoitti, että vallitsevan hoitopaikkojen puutteen vuoksi oli Kivelän sairaalan johtaja esittänyt, että sairaalalautakunta ryhtyisi toimenpiteisiin sairaalan valvoman kotisairaanhoidon järjestämiseksi kokeilutarkoituksessa sen sisätautien osaston yhteyteen. Menetelmän tarkoituksena oli siihen sopivissa tapauksissa lyhentää sairaalahoittoa n. puoleen entisestä siirtämällä potilas kotihoitoon taudin sellaisessa vaiheessa, jossa kotihoito kävi pänsä edellyttäen, että se tapahtui sairaalan valvonnan alaisena sekä että sairaala vastasi siitä siihen asti, kunnes potilas oli toipunut sellaiseen tilaan, ettei hän enää ollut sairaalahoidon tarpeessa. Sisätautisairaalan potilaista huomattava osa oli tällaisia tapauksia. Sairaalalautakunta esitti, että mainitun osaston yhteyteen saataisiin järjestää kotisairaanhoidon kokeilua, joka kestäisi kertomusvuoden loppuun. Valtuusto oikeutti ¹⁾ sairaalalautakunnan kokeilumielessä aloittamaan kotisairaanhoidon Kivelän sairaalan sisätautiosaston yhteydessä 200 mk:n suuruisin päivämaksuin ja tällöin maksamaan kotilääkärille 42. palkkaluokan mukaisen palkan ja kotisairaanhoidajille 24. palkkaluokan mukaisen palkan.

Samalla valtuusto oikeutti sairaalalautakunnan tarvittaessa ylittämään ao. tileillä olevia määrärahoja.

Lisäksi valtuusto päätti oikeuttaa huoltolautakunnan palkkaamaan 8 kk:n ajaksi neljä uutta kodinhoitajaa, joiden palkkaamiseksi tarvittavan määrärahan kaupunginhallitus myöhemmin myöntäisi.

Nikkilän sairaala. Valtuusto päätti ²⁾ perustaa 1. 1. 1955 lukien seuraavat uudet virat, palkkaluokka mainittu kunkin viran jäljessä: hoitohenkilökuntaan kuuluvat osastonhoitajan (24) ja mielisairaanhoidajan (23) virat sekä taloushenkilökuntaan kuuluvat maataloustyönjohtaja (27), autonkuljettaja (23), apumies (18), varastoapulainen (16), kolme sairaala-apulaista (12) sekä sairaala-apulainen (11). Samalla lakkautettiin 24. palkkaluokkaan kuuluva apulaisyölihoitajan virka.

Nikkilän sairaalan käyttöön oli valtuuston 16. 12. 1953 tekemän päätöksen mukaisesti ostettu kaksi tilaa, joilla olevat asuinrakennukset oli tarkoitettu henkilökunnan asunnoiksi. Rakennuksissa oli kuitenkin suoritettava eräitä korjauksia, joiden suorittamista varten valtuusto myönsi ³⁾ tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan kuuluvista käyttövaroistaan tarvittavan määrärahan Sipoon kunnan Nickbyn kylässä olevien Rux ja Åberg -nimisten asuinrakennusten korjaamiseen Nikkilän sairaalan henkilökunnan asunnoiksi.

Salon seudun kuntainliiton sairaalan vuokraaminen kaupungin käyttöön. Ko. sairaalarakennusryhmä, jossa aikaisemmin oli sijainnut kulkutautisairaala, oli käynyt kuntayhtymälle tarpeettomaksi, mistä syystä sitä oli tarjottu vuokrattavaksi. Sen jälkeen kun sairaalaa ja kaupungin puolesta käyty tarkastamassa, oli todettu, että mainittu rakennusryhmä soveltuisi hyvin esim. Nikkilän sairaalan potilaiden sijoituspaikaksi. Valtuusto päätti ⁴⁾ kehottaa kiinteistölautakuntaa vuokraamaan Salon seudun kuntainliitolta Salon kauppalassa sijaitsevan kuntainliiton entisen kulkutautisairaalan rakennukset Helsingin kaupungin sairaalatarkoituksiin käytettäväksi seuraavin ehdoin:

Vuosivuokra on 1 600 000 mk.

Vuokranantaja huolehtii kaikista ulkokorjauksista sekä lämmitys- ja lämminvesikattiloiden ja vesi- ja viemärijohtojen mahdollisesta uusimisesta ja korjaamisesta, kun taas huoneistojen sisäkorjaukset ja kunnossapito muilta osin kuuluu vuokraajalle.

Asiakirjoihin liittyvässä luettelossa oleva irtaimisto on maksuttomasti vuokraajan käytettävissä.

Vuokrasopimus on voimassa viisi vuotta ja sen jälkeen vuoden kerrallaan, ellei sitä ole jommalta kummalta puolen 12 kuukautta ennen vuokra-ajan päättymistä irtisanottu.

Samalla valtuusto kehotti kiinteistölautakuntaa käyttämään tästä sopimuksesta aiheutuvaan vuokranmaksuun kiinteistöjen pääluokan tilillä Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset olevaa määrärahaa, talonmiehen palkkaukseen ko. pääluokan talosaston tilillä Muut palkkamenot olevaa määrärahaa ja korjausmenoihin saman luvun tilillä Korjaukset olevaa määrärahaa sekä aikanaan tekemään esityksen tästä mahdollis-

¹⁾ Kvsto 5. 5. 369 §. — ²⁾ S;n 20. 10. 828 §. — ³⁾ S:n 3. 11. 889 §. — ⁴⁾ S:n 10. 3. 218 §.

sesti aiheutuvan määrärahojen ylityksen peittämiseksi. Lisäksi sairaalalautakunta oikeutettiin ylittämään Nikkilän sairaalan Kaluston hankinta -tilillä olevaa määrärahaa 6 milj. mk lisäkaluston hankkimiseksi Salosta vuokrattaviin sairaalarakennuksiin.

Kaupunginhallitus oli sitemmin oikeuttanut asiamiesosaston ottamaan em. sopimukseen seuraavan ehdon: Vuokranmaksun suuruus on riippuvainen virallisesta elinkustannusindeksistä siten, että kulloinkin erääntyvä määrä on korotettava yhtä monella täydellä kymmenellä prosentilla kuin virallinen elinkustannusindeksi maksukuukauden edellisestä kuukautena on täysiä kymmeniä prosentteja korkeampi kuin 1. 4. 1954. Jos indeksi laskee, on vuokra vastaavasti alennettava, ei kuitenkaan alle 1.6 milj. mk:n vuodessa. Valtuusto hyväksyi ¹⁾ mainitun kaupunginhallituksen toimenpiteen.

Salon sairaalaan perustettavaa Nikkilän sairaalan B-sairaalaan varten oli sairaalalautakunta laatinut talousarvioehdotuksen kertomusvuotta varten. Määrärahat oli toistaiseksi merkitty Nikkilän sairaalan varsinaiseen talousarvioon, vaikka kirjanpito ja tilitys tulisivat B-sairaalan osalta tehtäviksi erikseen. Menojen ja tulojen yhdistäminen tapahtuisi vasta sairaalain tilivirastossa. Valtuusto oikeutti ²⁾ sairaalalautakunnan ylittämään ao. tileillä olevia määrärahoja tarvittavin määrin.

Valtuusto päätti ³⁾ hyväksyä Nikkilän sairaalan uuden keskusrakennuksen 31. 3. päivätyt pääpiirustukset ja niihin liittyvän 185.6 milj. mk:aan nousevan kustannusarvion; kehottaa yleisten töiden lautakuntaa valvomaan, että työpiirustuksia laadittaessa otetaan huomioon palolautakunnan esittämät huomautukset; sekä valtuuttaa kaupunginhallituksen hyväksymään mahdollisesti tarvittavat pienehköt muutokset näihin piirustuksiin.

Samaten valtuusto hyväksyi ⁴⁾ piirustukset 1/500 sairaalan vedenpuhdistuslaitosta ja vesitornin rakentamista varten sekä päätti pyytää suunnitelmalle lääkintöhallituksen hyväksymisen.

Nikkilän sairaalan henkilökunnan yhdistyksen avustaminen. Valtuusto päätti ⁵⁾ myöntää yleisen kunnallishallinnon pääluokkaan kuuluvista yleisistä käyttövaroistaan 400 000 mk mainitulle yhdistykselle avustuksena henkilökunnan ja heidän perheittensä lomanviettopaikan kunnostamiseksi.

Tuberkuloositoimistoon päätettiin ⁶⁾ perustaa 1. 1. 1955 lähtien seuraavat uudet virat, palkkaluokka mainittuna ao. viran jäljessä: röntgenteknillinen apulainen (20), apuhoitaja (18), röntgenosastonhoitaja (24), laboratorioapulainen (22) ja kaksi röntgenhoitajaa (22). Samalla päätettiin lakkauttaa seuraavat toimiston virat: osastonhoitajan (24), kolmen sairaanhoitajan (22) sekä siivoajan (12) virat.

Tuberkuloositoimiston aikaisempi röntgenlääkärin virka oli 1. 4. 1951 lukien muutettu tavallisen alilääkärin viraksi. Toimenpide oli kuitenkin osoittautunut erehdykseksi, mistä syystä valtuusto päätti ⁷⁾ lakkauttaa 1. 1. 1955 lukien tuberkuloositoimiston 38. palkkaluokkaan kuuluvan III alilääkärin viran sekä perustaa sen tilalle 39. palkkaluokkaan kuuluvan röntgenlääkärin viran. Samalla päätettiin, että uuden viranhaltijan palkkaus saatiin v. 1955 suorittaa lakkautetun viran säästynyt palkkaa käyttäen ja erotus, 23 400 mk, maksaa v:n 1955 talousarvion yleisen kunnallishallinnon pääluokan Erinäiset hallintomenot -luvun tililtä Uusien virkojen palkat sekä palkankorotukset.

Valtuusto päätti ⁸⁾ lakkauttaa tuberkuloositoimiston 19. palkkaluokan vahtimestarin viran 31. 5. lukien ja perustaa 1. 6. lukien 17. palkkaluokkaan kuuluvan apulaisvahtimestarin viran.

Tuberkuloositoimisto oikeutettiin ⁹⁾ perimään sellaisista röntgenkuvista, jotka siellä otetaan potilaan pyynnöstä yksityislääkärin käytettäväksi, seuraavan suuruinen korvaus: iso keuhkokuva (35×35, 30×40, 30×30) 250 mk, karkokuva (24×30) 200 mk ja pienoiskuva (8×8) 100 mk.

Tuberkuloosiparantolaan päätettiin ¹⁰⁾ perustaa 20. palkkaluokkaan kuuluva laboratorioteknillisen apulaisen virka 1. 1. 1955 alkaen.

Valtuusto päätti ¹¹⁾ hyväksyä 19. 2. päivätyt luonnospiirustukset tuberkuloosiparantolan asuntolan luonnospiirustuksiksi ja kehottaa yleisten töiden lautakuntaa ottamaan huomioon pääpiirustuksia laadittaessa palolautakunnan muistutukset.

Malmin sairaalaan päätettiin ¹²⁾ perustaa 1. 1. 1955 lukien seuraavat hoitohenkilökun-

¹⁾ Kvsto 14. 4. 313 §. — ²⁾ S:n 19. 5. 411 §. — ³⁾ S:n 16. 6. 541 §. — ⁴⁾ S:n 1. 9. 698 §. — ⁵⁾ S:n 2. 6. 457 §. — ⁶⁾ S:n 20. 10. 828 §. — ⁷⁾ S:n 22. 12. 1 049 §. — ⁸⁾ S:n 5. 5. 355 §. — ⁹⁾ S:n 24. 2. 169 §. — ¹⁰⁾ S:n 20. 10. 828 §. — ¹¹⁾ S:n 2. 6. 461 §. — ¹²⁾ S:n 20. 10. 828 §.

taan kuuluvat virat: 20. palkkaluokan laboratorioteknillisen apulaisen sekä viisi 18. palkkaluokan apuhoitajan virkaa ja taloushenkilökuntaan kuuluva 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virka. Edelleen lakkautettiin samasta ajankohdasta lähtien kolme 18. palkkaluokan lastenhoitajan virkaa ja neljä 14. palkkaluokan pesuapulaisen virkaa.

Sairaanhoitajatarhouluun päätettiin¹⁾ 1. 1. 1955 alkaen perustaa seuraavat virat: 26. palkkaluokan opettajan virka ja 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virka.

Diakonissalaitoksen vedenhinnan alennuksen jatkaminen. Valtuusto päätti²⁾, että Helsingin Diakonissalaitos oikeutetaan nauttimaan 1. 1. 1955 alkaen edelleen viiden vuoden aikana 40 % alennusta enintään 50 000 m³:n suuruisen vuotuisen vesimäärän maksusta. Samalla kaupunginhallitus oikeutettiin ylittämään kertomusvuoden talousarvion ao. tilillä olevaa määrärahaa 130 000 mk.

Kätilöopiston rakentamista koskevan sopimuksen muuttaminen tonttien vuokra-ajan osalta, ks. kiinteää omaisuutta koskevat asiat s. 178.

Synnytyspaikkojen lisäämistä koskeva aloite. Vt. Salmela-Järvinen ym. tekivät 15. 10. 1947 aloitteen³⁾, missä viitattiin tilanahtauteen ja synnytyspaikkojen puutteeseen kaupungissa sijaitsevista synnytyslaitoksista sekä ehdotettiin, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin uuden synnytyslaitoksen perustamiseksi Helsinkiin ja että sitä ennen järjestettäisiin tilapäisiä synnytystiloja johonkin kaupungin muista sairaaloista. Sairaalamautakunnan aloitteen johdosta antamassa lausunnossa selostettiin kaupungin käytettävissä olevien synnytyspaikkojen käyttöä. Sairaalamautakunta ei pitänyt mahdollisena ryhtyä järjestämään tilapäisiä synnytyspaikkoja muihin sairaaloihin, koska näissä tilanpuute oli vieläkin suurempi kuin synnytyslaitoksissa. Sen mielestä ei myöskään uuden synnytyslaitoksen perustamiseen ollut ryhdyttävä, vaan olisi sellainen ollut järjestettävä kaupungin uuden keskussairaalan yhteyteen, mikäli se osoittautuisi tarpeelliseksi. Sitä ennen olisi kuitenkin ryhdyttävä neuvotteluihin lääkintöhallituksen kanssa synnytys- ja naistentautien hoitopaikkojen varaamiseksi kaupungin käyttöön suunnitteilla olevasta uudesta kätilöopistosta. Marraskuussa 1952 annettiin uusi selostus synnytyspaikkojen käytöstä Naistenklinikalla ja Boijen sairaalassa, mistä ilmeni, että hoitopäiviä oli edelleen jäänyt käyttämättä muina kuukausina paitsi huhtikuussa. Kuitenkin kaikki esitetyt käyttöpäivät osoittivat vain teoreettista käyttömahdollisuutta olettaen, että synnytystapaukset jakaantuisivat tasaisesti ympäri vuoden, niin ettei mitään väliaikoja hoitopaikkojen käytössä syntyisi. Käytännössä asia kuitenkin oli toisin, koska paikkojen tarve oli osittain kausiluontoista.

Vt. Juthas ym. tekivät 29. 9. 1954 aloitteen⁴⁾, missä mainittiin, että Naistenklinikalla synnyttävien äitien sairaalassaoloaika, joka aikaisemmin oli ollut viisi päivää synnytyksen jälkeen, oli supistettu kolmeen päivään. Näin ollen vaarannettiin n. 5 000 helsinkiläisen äidin terveys sen takia, ettei heille voitu antaa sairaalassa riittävää lepoa ja hoitoa. Aloitteessa ehdotettiin, että tutkittaisiin kaikkia mahdollisuuksia synnytyspaikkojen puutteen poistamiseksi Helsingissä sekä ryhdyttäisiin toimenpiteisiin, jotka parantaisivat tällä alalla vallitsevia epäkohtia. Tässä yhteydessä sairaalamautakunta esitti, että kaupungin ja valtion välisen sopimuksen mukaisesti Naistenklinikalla tulisi olla kaupungin käytettävissä 100 synnytyssijaa ja 125 gynekologista paikkaa. Koska kuitenkin yksi synnytysosasto oli otettu hoitajattarien asunnoksi, rajoittui kaupungin käytettävissä oleva paikkaluku todellisuudessa vain 75—80:een. Tämä määrä ei ollut riittävä, mutta kun valtuuston 29. 9. 1954 tekemän päätöksen mukaisesti oli vihdoinkin saatu valtion ja kaupungin välillä solmituksi sopimus uuden kätilöopiston rakentamisesta, pitäisi kaupungin saada sen valmistuttua 90 hoitopaikkaa lisää. Valtuusto päätti⁵⁾, etteivät aloitteet tässä vaiheessa antaneet aihetta enempään toimenpiteisiin.

Reumaliiton toiminnan tukeminen. Reumaliitto oli anonut, että kaupunki suorittaisi 1.5 milj. mk:n suuruisen kertakaikkisen avustuksen liitolle sen kokeilumielessä ylläpitämän reumatoipilaskodin toiminnan tukemiseksi. Tällöin kaupungille tarjoutuisi tilaisuus sijoittaa mainittuun lepokotiin 8 kuukauden ajaksi maksutta 15 sellaista nivelsairasta henkilöä, jotka eivät ole täydellisesti vuoteeseen sidottuja ja joilla ei ole tarttuvaa tautia. Koska suunniteltu toipilaskoti tulisi sijaistamaan verraten kaukana Helsingistä, tuottaisi tarjotun 15 paikan täyttäminen ehkä vaikeuksia, mistä syystä sairaalamautakunta ei

¹⁾ Kvsto 20. 10. 828 §. — ²⁾ S:n 15. 12. 1026 §. — ³⁾ Ks. v:n 1947 kert. s. 52 ⁴⁾ Kvsto 29. 799 §. — ⁵⁾ S:n 22. 12. 1 052 §.

puoltanut ko. avustuksen myöntämistä. Huoltolautakunta yhtyi em. käsitykseen, koska ei ollut kyseessä ainoastaan helsinkiläisille potilaille tarkoitettu, vaan koko maan käsittävä hoitolaitos. Sen sijaan pidettiin tärkeänä, että kaupungin sairaaloista voitaisiin ottaa reumapotilaita ko. laitokseen, jolloin kaupunki maksaisi korvauksen hoitopäiväkustannushinnoin. Valtuusto päättikin ¹⁾ hylätä anomuksen kertakaikkisen avustuksen myöntämisestä helsinkiläisten potilaiden hoidon kustantamista varten Miehkälään järjestettävässä toipilaskodissa, mutta oikeuttaa kaupunginhallituksen ja ao. lautakunnat sopimaan Reumaliiton kanssa siitä, missä järjestyksessä kaupunki suorittaa helsinkiläisten, vähävaraisten tai varattomien potilaitten hoidosta Miehkälän toipilaskodissa aiheutuvat kustannukset hoitopäiväkustannuseriaatetta noudattaen.

Helsingin yleistä sairaalaa koskevan sopimuksen toteuttamiseen tähtäävä aloite. Vt Öhman ym. ehdottivat aloitteessaan, ²⁾ että kaupunginhallitusta kehoitettaisiin tutkimaan mainittua asiaa sekä tekemään ehdotus toimenpiteistä, joihin kaupungin olisi ryhdyttävä sen johdosta, että valtio ei ole täyttänyt velvollisuuksiaan, jotka oli määritelty 9. 6. 1939 kaupungin kanssa tehdyssä sopimuksessa ³⁾ Helsingin yleisen sairaalan rakentamisesta.

Sairaalamlautakunta ilmoitti aloitteen johdosta antamassaan lausunnossa, että ko. sopimuksen mukaan kaupungin olisi v:n 1950 loppuun mennessä tullut saada Meilahteen rakennettavasta yleisestä sairaalasta käytettäväkseen 1 000 sairaansijaa, näistä oli kertomusvuoteen mennessä saatu 405 sairaansijaa ja saamatta niitä oli vielä 595. Erittäin tärkeinä pidettävät kirurgiset ja sisätautien sairaansijat olivat edelleen saamatta. Kaupunki ei ollut voinut korvata muullakaan tavoin sopimuksen noudattamatta jättämisestä johtunutta sairaansijojen vajeusta odottaessaan, että valtio vihdoin täyttäisi sille sopimuksessa asetetut velvoitukset. Lautakunta esitti, että sekä lääkintöhallitukselle että sisäasiainministeriölle esitettäisiin vetoomus, jossa tähdennettäisiin sitä, että Meilahteen tulevien sairaaloiden rakentamista koskeva sopimus olisi viipymättä täytettävä puuttuvien sairaansijojen osalta. Ellei valtio vetoomuksesta huolimatta täyttäisi sopimuksen sille asettamia velvoituksia, olisi kaupungin otettava harkittavaksi eikä olisi lakattava vuokraamasta kaupungin sairaaloista hoitopaikkoja yliopisto-opetusta varten, koska niiden vuokraaminen oli omiaan helpottamaan sairaaloiden rakentamistarvetta valtion kannalta. Koska v. 1939 tehtyyn, yleisen sairaalan rakentamista koskevaan sopimukseen sisältyy kohta, jonka mukaan mahdollisesti aiheutuvat riitaisuudet oli jätettävä välimiesten ratkaistavaksi, olisi syytä tutkituttaa, millaisia mahdollisuuksia välimiesmenettely tarjoaisi valtion pakottamiseksi täyttämään ko. sopimuksen sille asettamat velvoitukset. Kaupunginhallitus ilmoitti päättäneensä tutkia edellä esitettyjä näkökohtia ja aikanaan tekevänsä valtuustolle ehdotuksen siitä, mihin toimenpiteisiin kaupungin olisi ryhdyttävä sen johdosta, ettei valtiovalta ole täyttänyt niitä velvoituksia, joihin se oli sitoutunut v. 1939 valtion ja kaupungin kesken tehdyssä Helsingin yleisen sairaalan rakentamista koskevassa asiassa. Valtuusto hyväksyi ⁴⁾ kaupunginhallituksen toimenpiteen.

Uuden sairaala- ja poliklinikkarakennuksen rakentamista tarkoittava aloite. Vt Meltti ym. ehdottivat aloitteessaan, että v:n 1955 talousarvioon merkittäisiin 200 milj. mk:n suuruinen määräraha sairaala- ja poliklinikkarakennuksen rakentamiseksi pohjoiseen kaupunginosaan. Aloite lähetettiin ⁵⁾ kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Sairaaloiden alueella tapahtuva kukkien myynti. Kukkakauppias T. Jaatinen oli ilmoittanut harjoittaneensa v:sta 1951 alkaen kukkien myyntiä Naistenklinikan porttikäytävässä sijaitsevasta kioskista. Aikaisemmin oli kioskia pidetty avoimna klo 20 asti, mutta kun voimassa olevien määräysten mukaan kioskista saadaan harjoittaa myyntiä arkipäivisin klo 8—18 sekä lauantaisin ja pyhäpäivän aattoina klo 8—17, oli poliisi nyttemmin puuttunut asiaan, minkä vuoksi myynti oli ollut lopetettava aikaisemmin. Koska kuitenkin vierailu aika sairaalassa on arkisin klo 19—20 ja pyhäpäivisin klo 14—15, Jaatinen pyysi, että hän saisi pitää kioskin avoimna klo 20:een sekä arkisin että pyhäpäivinä. Anomukseen oli liitetty sairaalan talousjohtajan lausunto, jossa mainittiin, että ko. järjestely huomattavasti helpottaisi sairaalan henkilökunnan palvelutehtäviä ja olisi järjestyksenpidon kannalta tarkoituksenmukainen. Myös sairaalan johtaja puolsi anomusta. Kiinteistölautakunnan anomuksesta antamassa lausunnossa ehdotettiin, että valtuusto antaisi kiinteistölautakunnalle oikeuden myöntää poikkeuksia ulkosalla harjoitettavasta kaupasta

¹⁾ Kvsto 1. 9. 701 §. — ²⁾ S:n 24. 2. 198 §. — ³⁾ Ks. v:n 1940 kunn. as. kok. s. 107. — ⁴⁾ Kvsto 1. 9. 696 §. — ⁵⁾ S:n 19. 5. 432 §.

vahvistettujen määräysten noudattamisesta mikäli oli kysymys sairaalan alueella tapahtuvasta kukkien myynnistä. Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan ko. oikeutta ei voitu myöntää kiinteistölautakunnalle, koska se lain mukaan kuului valtuustolle. Näin ollen valtuusto päätti ¹⁾ lisätä kioskeissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa sekä ulkosalla kaupungin alueella harjoitettavasta kaupasta ym. ansiotoiminnasta 27. 3. 1935 vahvistamiinsa määräyksiin näin kuuluvan 7 §:n:

Sairaaloiden alueella kioskeissa, niihin verrattavissa myyntipaikoissa ja ulkosalla saadaan harjoittaa kukkien myyntiä klo 8—20.

Sairaalaolojen kehittämistä tarkoittava aloite. Vt Sainio ym. ehdottivat 2. 6. tekemässään aloitteessa ²⁾ sairaalaolojen kehittämisessä noudatettavaksi seuraavaa ohjelmaa: 1) Ao. toimeenpanoelimien on kiireellisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin suunnitellun poliklinikkakompleksin aikaansaamiseksi pohjoiseen kaupunginosaan. Tämän tulee toimia, kunnes Pohjoinen Keskussairaala valmistuu; 2) Kivelän sairaalan laajentamishojelman toteuttamista jatketaan välittömästi, mitä varten v:n 1955 talousarvioon on varattava 100 milj. mk hermo- ja mielitautien paviljongin rakentamiseksi sekä 50 milj. mk lämpökeskusta tai lämmönsiirtämistöitä varten. Välittömästi tämän valmistuttua Kivelän sairaalaan rakennetaan ns. keskussairaalarakennus; 3) Sairaanhoidajakoulu rakennetaan myöhemmin päätettävänä ajankohtana, kun potilaanpaikkatilanne sallii paikalla ennestään olevan kroonisten sairaitten rakennuksen hävittämisen; 4) Pohjoisen sairaalan suunnittelutyö on viivytystä välttämättä vietyä päätökseen. Sairaalamäkelä yhtiö sairaalakomitean asiasta antamaan lausuntoon pitäen aloitteessa mainittuja ehdotuksia perusteltuina ja varteen otettavina sekä kaupungin sairaalaolojen kehittämisen kannalta niiden toteuttamista mahdollisimman nopeassa järjestyksessä tarpeen vaatimina. Uutta keskussairaala koskevien suunnitelmien saattaminen sille asteelle, että ne voitaisiin jättää yksityiskohteisena ohjelmana arkkitehtien käsiin, oli siksi laaja ja suuritöinen tehtävä, että sen suorittaminen sivutyönä, kuten tähän asti oli ollut laita, vei liiaksi aikaa. Suunnittelutyön jouduttamiseksi tämä olisi uskottava päätehtävänä henkilölle, jolla katsottiin olevan siihen edellytykset. Kaupunginhallitus ilmoitti harkitsevansa toimenpiteitä henkilön määrittämiseksi valmistelemaan sairaalasunnitelmia. Valtuusto päätti ³⁾, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin.

Vanhusten poliklinikkahoitoa koskevat toimenpiteet, katso huoltotoimi s. 46.

Sairaiden vanhusten tarkkailu- ja lajitteluosaston perustamista koskeva aloite. Vt Henriksson ym. olivat esittäneet aloitteessaan, joka tehtiin 16. 12. 1953, että mm. tutkittaisiin mahdollisuutta vanhusten tarkkailu- ja lajitteluosaston järjestämiseksi, jotta käytettävissä olevien sairaalapaikkojen käyttöä voitaisiin tehostaa ja samalla helpottaa vanhojen sairaiden vastaanottoa ja sijoitusta sopivaan hoitolaitokseen. Marian sairaalan johtaja mainitsi aloitteen johdosta antamassaan lausunnossa mm., että sairaiden vanhusten lajittelu eri sairaalaoasastoille voidaan suorittaa tavallisessa poliklinikassa, että tarkkailuosasto perustaminen olisi siinä suhteessa epäkäytännöllinen, että se täytyisi heti eikä potilaiden vaihtumista yleisen sairaalapaikkojen puutteen takia saataisi riittävästi käyntiin; että Marian sairaalan lastenosaston vapaiksi jäävät rakennukset olisi syytä järjestää kroonisten sairaiden osastoiksi sekä että nämä ja myöhemmin vapautuvat Marian sairaalan poliklinikat eivät sovellu lajittelu- ja tarkkailuosastoiksi. Kivelän sairaalan johtaja antoi myöskin lausunnon, jossa samanlaisin perustein asetettiin kielteiselle kannalle aloitteeseen nähden. Sairaalamäkelä yhtiö myöskin yhtiö esitettyyn kantaan ja valtuusto päätti ⁴⁾, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin.

Määrärahan merkitsemistä reumapotilaiden toipilaspäivärahoja varten tarkoittava aloite. Vt Lehto ym. ehdottivat mainitussa aloitteessaan, että kaupunki tutkisi mahdollisuuksia erityisen määrärahan merkitsemiseksi sairaaloista pääseville reumapotilaille siksi, kunnes nämä jälleen voivat ryhtyä työhön. Aloite lähetettiin ⁵⁾ kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Aloite koulutettujen sairaanhoitajien käyttämiseksi puhtaasti sairaanhoidollisiin tehtäviin. Vt Parosen ym. 10. 2. tekemässä aloitteessa ⁶⁾ ehdotettiin, että kaupunginhallitus saisi tehtäväkseen selvittää, missä määrin koulutetut sairaanhoitajat voidaan siirtää kansliatyöstä puhtaasti sairaanhoidollisiin tehtäviin; olisiko mahdollista ruveta käyttämään

¹⁾ Kvsto 1. 12. 1 003 §. — ²⁾ S:n 2. 6. 479 §. — ³⁾ S:n 15. 9. 745 §. — ⁴⁾ S:n 31. 3. 266 §. — ⁵⁾ S:n 3. 11. 903 §. — ⁶⁾ S:n 10. 2. 138 §.

joidenkin sairastosastoilla esiintyvien töiden suorittamiseen henkilöitä, jotka eivät ole saaneet täydellistä sairaanhoitajakoulutusta sekä millä tavoin edellä mainitut toimenpiteet vaikuttaisivat sairaanhoitajapuljan lieventämiseen. Samalla olisi alustavasti selvítettävä, voitaisiinko ehdotettujen järjestelyjen johdosta parantaa koulutettujen sairaanhoitajien palkkausta.

Sairaalahautakunta esitti lausunnossaan mm. seuraavaa: kaupungin sairaaloihin oli viime vuosina yhä enemmän palkattu sairaanhoitajien tilalle varsinaista toimistohenkilökuntaa. Ennen pitkää tulee ilmeisesti koulutettu hoitohenkilökunta kokonaan vapauteksi kansliatyöstä. Apuhoitajia on jo käytetty kaikissa kaupungin sairaaloissa vakinaisina ja myös hoitamassa täyttämättä jääneitä sairaanhoitajien virkoja. Apuhoitajia ei kuitenkaan voida käyttää vaativien sairaanhoidollisten tehtävien suorittamiseen. Kivelän sairaalaa koskeva työntutkimus tulee vielä jatkumaan, sen yhteydessä kiinnitetään huomiota myös aloitteessa mainittuihin seikkoihin. Sairaanhoitajien palkkaukseen nähdessä tällä ei voi olla käytännöllistä merkitystä, koska ko. palkkaus on kytketty säännöstelymääräyksiin. Valtuusto päätti ¹⁾, ettei aloite antanut aihetta enempään toimenpiteisiin.

Sairaanhoitajien palkkauksen uudelleen järjestämistä tarkoittava aloite. Vt Leikola ym. ehdottivat aloitteessaan, että kaupunginhallituksen tehtäväksi annettaisiin sairaanhoitajien palkkauksen järjestäminen uudelle kannalle siten, että korvaus annetuista luontaiseduista tulisi olemaan nykyistä huomattavasti suurempi ja vastaavasti korotettaisiin sairaanhoitajien peruspalkkoja. Aloite lähetettiin ²⁾ kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Sairaalahenkilökunnan asuntotarpeen tyydyttämistä koskeva aloite. Vt Paronen ym. ehdottivat ko. asiaa koskevassa aloitteessaan, että tutkittaisiin mahdollisuuksia järjestää sairaalahenkilökunnan asunnontarpeen tyydyttäminen asuntomäärärahojen ja Aravalainoituksen avulla henkilökunnan omatoimisuutta avuksi käyttäen. Aloite lähetettiin ³⁾ kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Sairaala-, koulu- ym. huoneiden kaunistaminen grafiikan avulla. Mainittuun toimenpiteeseen ryhtymistä tarkoittavassa aloitteessaan ⁴⁾ vt. Seme ym. olivat ehdottaneet, että koulu-, sairaala- ja huoltolaitosten saleihin hankittaisiin maalausten ohella grafiikkaa, varsinkin värililografioita. Ao. lauta- ja johtokuntien annettua asiasta lausuntonsa, joissa periaatteessa kannatettiin aloitetta, kaupunginhallitus ilmoitti, että 25. 11. oli asetettu ⁵⁾ 6-jäseninen kuvaamataidetoimikunta huolehtimaan kaupungin taidehankinnoista. Toimikunnalla on oikeus itsenäisesti suorittaa taidehankintoja helsinkiläisiltä taiteilijoilta vuosittain taideteosten ostoon varatun määrärahan puitteissa. Lisäksi oli kaupunginhallitus päättänyt ostaa mm. 12 värililografiaa Marian sairaalan poliklinikkarakennukseen. Ko. määrärahasta oli jäljellä 100 000 mk, joten kansakoulujen johtokuntien esittämiä määriä grafiikkaa ei enää kertomusvuonna voitaisi ostaa, mutta v. 1955 niitä voitaisiin hankkia taidetoimikunnan harkinnan mukaan. Valtuusto päätti ⁶⁾, että aloite ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

6. Huoltotointa koskevat asiat

Varsinainen huoltotoimi.

Kotisairanhoidon järjestämisen yhteydessä, jota kokeilumielessä päätettiin aluksi soveltaa Kivelän sairaalan sisätautiosaston potilaisiin, oikeutettiin ⁷⁾ huoltolautakunta palkkaamaan neljä uutta kodinhoitajaa 8 kuukauden ajaksi. Näiden palkkaamiseen kaupunginhallitus tulisi myöhemmin myöntämään tarvittavan määrärahan.

Kunnalliskoti. Kunnalliskodin johtokunnan alaiset laitokset olivat v:sta 1951 lähtien olleet kehitysvaiheessa, jolloin toiminta oli huomattavasti laajentunut. Muutosten johdosta tarvittu lisähenkilökunta oli palkattu tilapäisenä, mutta koska ko. laitosten toiminta tuli olemaan jatkuvaa, ei ollut tarkoituksenmukaista pitää virkoja jatkuvasti tilapäisinä,

¹⁾ Kvsto 1. 9. 697 §. — ²⁾ S:n 1. 12. 1 012 §. — ³⁾ S:n 15. 12. 1 032 §. — ⁴⁾ S:n 19. 5. 437 §. — ⁵⁾ Ks. s. 139. — ⁶⁾ Kvsto 1. 12. 994 §. — ⁷⁾ S:n 5. 5. 369 §.